

Milada Horáková s dcerou Janou

MILADA HORÁKOVÁ A KRÁLOVSKÉ VINOHRADY

Rodinná fotografie z roku 1946, pořízená Bohuslavem Horákem:
zprava švagr Josef Tůma, Milada Horáková, tatínek Král, dcera Jana, sestra Věra Tůmová, tatínek Horák, paní Tůmová, maminka Horáková

 MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 2

Vydala městská část Praha 2 v roce 2021

Autor: Filip Novák
Fotografie: Petra Hajská
Redakce: Lea Trojanová
Grafická úprava: Jana Šindelová, Patrik Bílý
Jazyková redakce: Kateřina Veselá
Tisk: Reproflex, s. r. o.

první vydání/500 kusů

ISBN 978-80-11-00713-3

MILADA HORÁKOVÁ A KRÁLOVSKÉ VINOHRADY

V TOMTO DOMĚ
SE DNE 25. 12. 1907
NARODILA SPOLUZAKLADATELKA
ČESKOSLOVENSKEHO
ŽENSKÉHO Hnutí,
PRAVNÍČKA A POLITICKÁ
JUDR. MILADA HORÁKOVÁ,
ROZENA KRÁLOVÁ,
ZA PROTINACISTICKÝ OBDOBÍ
VEZNĚNA OD ROKU 1940
DO KONCE VÁLKY,
ZA PROTIKOMUNISTICKÝ OBDOBÍ
POSTAVĚNA V ROCE 1949
OD ČELA VYKONSTRUOVANÉHO
PROCESU,
V NĚM ODSOUDĚNA
K TRESTU SMRTI
A DNE 27. 6. 1950 POPRAVENA,
NEPOHRBĚNA.

Návrh pamětní desky
na domě Rumunská 22

Autoři: Jana Šindelová,
Michal Motyčka

V roce 1921 oslavila jedna vinohradská studentka dívčího lycea dvacátiny. Téhož roku vznikla strana, která se o téměř třicet let později dopustila na této studentce justiční vraždy. V roce 1950 už ovšem byla Milada Horáková respektovanou a uznávanou političkou a právničkou, ženou, která přežila věznění nacisty a která navzdory jakékoli překážce nikdy neuhnula ze svého přesvědčení. Takto pevná a noblesní dáma musela být komunistickým poskokům Moskvy samozřejmě trnem v oku.

Mám tu čest být starostkou Prahy 2, v níž se protikomunistickému smýšlení vždy dobře dařilo. Sluší se uvést, že Královské Vinohrady, svébytná čtvrť pražské inteligence a úspěšných měšťanů, byla bezprecedentně komunisty zcela „rozbita“ do pěti městských částí. Svého genia loci však nikdy neztratila. A já pevně doufám, že je Praha 2 nejen hrdým nositelem, ale také potřebnou připomínkou hodnot, jejichž ztělesněním je navždy právě Milada Horáková.

Když jsme ve spolupráci s Klubem dr. Milady Horákové (a nezapomenutelnou, stejně pevnou a noblesní dámou Jitkou Titzlovou, jeho jednatelkou) v roce 2018 odhalovali pomník obětem dvou totalit v zahradě Ztracenka, zaznívaly hlasy, že odkazů na Miladu Horákovou je v Praze již příliš. Nenaslouchali jsme jim tehdy a nenasloucháme ani tentokrát, kdy se pamětní desky dočkal i rodný dům Milady Horákové – u příležitosti 120 let od jejího narození.

A stejně jako na desce, i v této brožurě je opakovaně zmiňovaným motivem slovo „Nepohřbena“. Ano, komunisté se báli Milady Horákové i po její smrti tak, že dodnes neznáme místo jejího posledního odpočinku, respektive víme, že žádné takové kromě dvou kenotafů neexistuje. Myslím si ale, že to není tak docela pravda. Poslední místo odpočinku Milady Horákové je v srdcích všech, kdo milují tuto zemi a vyznávají svobodu a demokracii. Letošní volby, které konečně poslaly komunisty mimo sněmovnu, ukázaly, že takových srdcí v České republice naštěstí stále ještě není málo.

Odkaz vinohradské rodačky Milady Horákové, roz. Králové, žije dál.
Čest její památce.

Mgr. Jana Černochová
starostka městské části Praha 2

Několik slov úvodem

Vydání této publikace je jedním z výsledků spolupráce mezi městskou částí Praha 2 a Klubem dr. Milady Horákové, který se zabývá studiem života a díla této výjimečné ženy, jedné z nejstatečnějších v naší historii. Svou odvahu, charakterovou pevnost a zásadovost tato právnička a politička mnohokrát osvědčila i v nejtěžších chvílích svého života, v dobách, kdy se jí snažili zlomit představitelé jak nacistického, tak později i komunistického totalitního režimu.

Text, fotografie a dobové dokumenty vás provedou po místech zejména na území dnešní městské části Praha 2, která jsou spojena právě s dr. Miladou Horákovou, její rodinou a prací. Taková místa najdeme především na Královských Vinohradech, kde se Milada Horáková (tehdy Králová) v roce 1901 narodila, kde trávila svá dětská i studentská léta a kde také poznala svého budoucího muže Bohuslava Horáka. Jsou to místa, na nichž si můžeme připomenout radostné i smutné, ba i tragické chvíle života dvou vinohradských rodin, propojených od roku 1927 sňatkem Milady a Bohuslava. Radost i smutek k lidskému životu patří od nepaměti, tragické události se však Královým a Horákovým skutečně nevyhýbaly...

V jednotlivých zastaveních si tedy můžeme přiblížit místa, která Milada Horáková dobře znala a jež byla před lety součástí jak jejího soukromého světa, tak i profesní dráhy, anebo – to se týká posledních zastavení – připomínají její památku, kterou se představitelé komunistického režimu vehementně snažili vymazat lidem z paměti. Je nesmírně důležité, že se jim to nepodařilo.

Za odbornou konzultaci při přípravě tohoto materiálu bych chtěl velmi poděkovat dr. Zoře Dvořákové, historičce a člence výboru Klubu dr. Milady Horákové, své ženě Vlastimile a dalším milým kolegům z Klubu, P. Jakubu Berkovi, faráři farnosti u kostela sv. Ludmily, sborové sestře Jarmile Raisové z Českobratrské církve evangelické a dále Veronice Knotkové a Markétě Růčkové z Archivu hl. m. Prahy za poskytnutí cenných archivních materiálů a zpracování rešerší. Velký dík patří také starostce městské části Praha 2 Janě Černochové a místostarostovi Jaroslavu Šolcovi, bez jejichž iniciativy a podpory by tato publikace nemohla vzniknout.

A poděkování i obdiv si zaslouží také Jana Kánská, dcera dr. Milady Horákové, statečná žena, která s Klubem nesoucím čestné jméno její maminky dlouhá léta spolupracuje a projevuje mu svou laskavou přízeň.

RODNÝ DŮM MILADY HORÁKOVÉ

Na rohu ulic Rumunská (tehdy Vávrova) a Bělehradská (tehdy Havlíčkova), v domě s nynější adresou Rumunská 22, se ve středu 25. prosince 1901 manželům Anně a Čěnkovi Královým narodila dcera Milada. Byla druhorozeným dítětem, Královi v té době již měli dcerku Martu a později k oběma děvčatům přibyl ještě bratr Jiří. Život Miladiny starší sestry Marty a bratra Jiřího byl však bohužel velmi krátký, oba zemřeli v roce 1914 na septickou spálu. Dům v dnešní Rumunské ulici byl tedy němým svědkem radostných okamžiků i bolesti a smutku v rodině Králových.

Milada Králová, provdaná Horáková, se stala jednou z nejstatečnějších žen československé a české historie, výraznou osobností, kterou nezlomil ani brutální nátlak nejprve nacistického, později i komunistického režimu. Těm, kteří ji týrali fyzicky i psychicky, dokázala čelit s vytrvalostí a noblesou. Musela snášet kruté zacházení během několikaměsíčního pobytu ve vyšetřovací vazbě a poté útoky „slavného státního soudu“ při vykonstruovaném soudním procesu, jehož výsledek byl dán předem. Trest smrti pro Miladu Horákovou a další tři obviněné v tomto procesu – Oldřicha Pecla, Jana Buchala a Závíše Kalandru – byl po zamítnutých odvoláních potvrzen. Její život byl násilně ukončen v časných ranních hodinách 27. června 1950 na popravišti pankrácké věznice.

Klub dr. Milady Horákové, založený roku 1990 a věnující se dílu a památce této mimořádné osobnosti, inicioval ve spolupráci s městskou částí Praha 2 osazení pamětní desky na rodný dům Milady Horákové. Autory její výtvarné podoby jsou Michal Motyčka a Jana Šindelová. Text na desce připomíná pozoruhodný život Milady Horákové i její statečnou smrt. Deska mohla být na toto místo osazena také díky mimořádné vstřícnosti současných majitelů domu v Rumunské 22.

Posledním slovem v textu na pamětní desce je „Nepohřbena...“. Máloco vystihuje nelidskost komunistického režimu výmluvněji – kati Milady Horákové jako by se své oběti báli i po její smrti, takže nepovolili ani předání jejích ostatků rodině.

Kde se Milada Horáková narodila, víme tedy přesně. Kde však spočinuly její ostatky, zůstává dosud nezjištěno. Na Vyšehradském hřbitově je umístěn její symbolický hrob, který je jednou z připomínek nelidského zacházení s čestným a statečným člověkem.

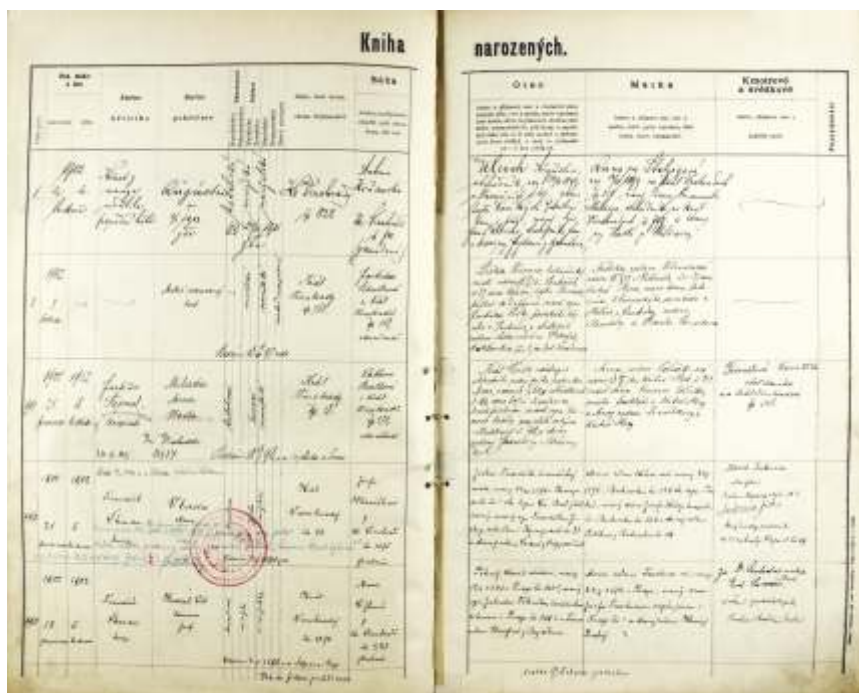
Zastavení druhé: náměstí Míru

CHRÁM SV. LUDMILY

V mrazivém zimním dni 4. ledna 1902 odnesli manželé Královi svou malou dceru Miladu z bytu v Rumunské ulici do arciděkanského chrámu sv. Ludmily na tehdejší Purkyňově náměstí (nyní náměstí Míru) ke svatému křtu. Tato velkolepá novogotická stavba, postavena podle návrhů architekta Josefa Mockera, vévodila tehdy tomuto náměstí teprve několik málo let – byla dokončena v roce 1893 a téhož roku byl chrám také zasvěcen sv. Ludmile.

Slavnostní obřad Miladina křtu celebroul farář František Stejskal. V matriční rubrice „jméno pokřtěnce“ najdeme u nejmladší členky rodiny Králových jména Milada Anna Vlasta. Za účasti Františky Franclové, choti řezníka z Královských Vinohrad, a porodní babičky Kateřiny Bartlové, rovněž z Královských Vinohrad, které se staly Miladinými kmotrami, byla Milada Králová pokřtěna v impozantním chrámu, jenž je přirozenou dominantou dnešního náměstí Míru. I z této sváteční události je zřejmé, že pouto Miladiny rodiny ke Královským Vinohradům se stalo ještě pevnějším.

Dochovanou památkou na tento významný den v životě vinohradské rodiny Královy je chrámová křtitelnice, která je dle slov faráře farnosti u kostela sv. Ludmily P. Jakuba Berky skutečně tou původní, v níž byla Milada Králová počátkem roku 1902 pokřtěna.

Zastavení třetí: náměstí Míru

DIVADLO NA VINOHRADECH

Z Rumunské ulice (tehdy Vávrov) to Milada Králová měla na náměstí Míru (tehdy Purkyňovo) jen pár kroků. Do jejího dětského světa tady roku 1907 přibylo reprezentativní „Městské divadlo Královských Vinohradů“, jak zněl původní název dnešního Divadla na Vinohradech. Představení dramatické legendy Godiva od Jaroslava Vrchlického, kterým bylo divadlo v listopadu 1907 otevřeno, malá – tehdy ani ne šestiletá – Milada ještě asi nenavštívila, ale její rodiče se stali abonenty nového divadla a vodili do něj později i své děti.

Zastavení čtvrté: náměstí Míru

OBEČNÁ ŠKOLA

Někdejší Purkyňovo náměstí se stalo pro Miladu Královou bezpochyby významným a často navštěvovaným místem. V roce 1908 zde zahájila svou školní docházku jako žákyně „I. obecné školy v Královských Vinohradech“. Budovu této školy dnes najdeme v bezprostředním sousedství vinohradské radnice na adrese náměstí Míru 19 a její prostory v současné době využívá Základní škola pro žáky s poruchami zraku. Miladu a její spolužáky ve vinohradské obecné škole přivítala paní učitelka Božena Nosková, která byla jejich třídní učitelkou až do 5. třídy, po jejímž absolvování (v roce 1913) Milada odešla na nedaleké dívčí gymnázium v Korunní ulici.

Milada Králová navštěvovala po celých pět let v obecné škole třídu označovanou písmenem B a kromě paní učitelky Noskové byl dalším vyučujícím v její třídě katecheta Jaroslav Přítel. Archivní materiály dokládají, že žáci byli tehdy klasifikováni čtvrtletně (byly vydávány „školní zprávy“ o prospěchu a chování) a že v 5. třídě měla Milada – kromě ojedinělých dvojek z mluvnice a pravopisu a v jednom čtvrtletí i z němčiny – samé jedničky (všimněme si, že jako výborná byla hodnocena i její „vnější úprava písemných prací“, tedy kritérium, jež se v hodnocení žáků již dávno neobjevuje), takže se pravděpodobně ze školy domů do nedalekého bytu ve Vávrově (dnes Rumunské) ulici nevracela s obavami, co na její školní výsledky řeknou rodiče...

oddělení _____ Číslo řadné listy _____

Jméno a příjmení dítěte Milada Králová

narozen(a) dne 25. prosince 1906 v Strah. Vinohradech

náhuženství Katolického

příslušný(a) domovem do Strahovce v okrese Středočeský územní úřad Čechy

zřizující(a) začal(a) chodit do školy vůbec dne 16. září 1908, do školy zdejší dne 1. října

Jméno, stav a bydliště, čís. domu otc (nebo matky): Janek, obchodní zástupce, Vávrova ul. č. 14/27. I.

Jméno, stav a bydliště, čís. domu poručníka (nebo stravovatele): _____

Klasifikace					Výkaz docházky školní											Poznámky						
ve čtvrtletí	I.	II.	III.	IV.	Pravidelná přítomnost	Dne	rádi	Křída	Křída	Křída	prohláse	lektura	čtení	čtení	čtení		čtení	čtení	čtení	čtení	čtení	
Meavy	/	/	/	/	/	1.																
Pilnost	/	/	/	/	/	2.																
Prospěch:						3.																
v náčtenství					/	4.																
v jazyce					/	5.																
v mluvnici a pravopisu					/	6.																
v slohu (včetně útení)					/	7.																
v psaní					/	8.																
v počtech a v nauce o třech					/	9.																
molekulách					/	10.																
v přirodopisu a v přirodopisě					/	11.																
v zeměpisu a v dějepise					/	12.																
v kreslení					/	13.																
v zpěvu					/	14.																
v českých ručních pracích					/	15.																
v tělesné výchově					/	16.																
v jazyce německém					/	17.																
Vnější úprava písemných prací					/	18.																
Za- měřovací práce					/	19.																
zamluvených					/	20.																
zasmuvených					/	21.																
Národní svátek záměnkových					/	22.																
zasmuvených					/	23.																
zasmuvených					/	24.																
zasmuvených					/	25.																
zasmuvených					/	26.																
zasmuvených					/	27.																
zasmuvených					/	28.																
zasmuvených					/	29.																
zasmuvených					/	30.																
zasmuvených					/	31.																

Jest _____ způsobilý(a) postoupiti do vyšší třídy (vyššího oddělení).

Vystoupil(a) dne _____ ; vysvědčení na propuštěnou (na odečtenou)

vydáno dne _____

Zastavení páté: náměstí Míru

NÁRODNÍ DŮM NA VINOHRADECH

Novorenesanční vinohradský Národní dům, postavený koncem 19. století, nebyl pouze jednou z výrazných kulís Miladina dětského světa, ale později se stal i svědkem jednoho z jejích významných politických vystoupení. V září 1947 zde – již jako členka Ústavodárného národního shromáždění – přednesla projev týkající se pokusu o atentát na místopředsedu vlády Petra Zenkla, ministra spravedlnosti Prokopa Drtinu a ministra zahraničí Jana Masaryka. Byla jednou z těch, kteří se na základě justičního šetření dozvěděli, že tento atentát byl připravován „v dílně“ Komunistické strany Československa. Komunisté se ovšem snažili u veřejnosti vyvolat dojem, že si atentát „objednali“ sami nekomunističtí představitelé vlády, aby si prý vylepšili svou pověst, pošramocenou odmítnutím komunistického návrhu milionářské dávky na pomoc zemědělcům. Milada Horáková na tomto shromáždění mj. formulovala své přesvědčení, že spravedlivého společenského řádu se nedá dosáhnout násilím a teroristickými praktikami: „V tomto státě svoboda jednoho se nebude budovat na útisku druhého.“ Je jasné, že takový názor byl v přímém rozporu s ideologií blížícího se „vítězství pracujícího lidu nad reakcí“ v únoru 1948.

Zastavení šesté: Korunní 2

BÝVALÉ DÍVČÍ REÁLNÉ GYMNÁZIUM ŠKOLSKÝCH SESTER (dnes budova Arcibiskupského gymnázia)

První ročník Dívčího reálného gymnázia v Korunní ulici začala Milada Králová navštěvovat ve školním roce 1913/1914, tedy v době, kdy se schylovalo k první světové válce. Archivované školní výsledky studentky Milady dokládají, že první ročník studia absolvovala s výborným prospěchem, jen v prvním pololetí byla z matematiky hodnocena 2. stupněm (v tehdejší čtyřstupňové klasifikaci). Obdobný prospěch je zaznamenán i v dalších dvou letech jejího studia.

Gymnázium v Korunní ulici musela Milada nedobrovolně opustit v roce 1918, kdy byla z této školy vyloučena. Důvodem k vyloučení bylo její gesto, které policie při následném vyšetřování označila za politickou provokaci – při nepovoleném májovém průvodu, který v roce 1918 procházel Prahou, podala poblíž újezdských kasáren květiny vojákům jako projev sympatií za to, že se odmítají vrátit na frontu. Toto gesto neušlo pozornosti horlivého policejního donašeče, a tím vznikl první střet mladé Milady Králové s politickou mocí. Podání květin vojákům, kteří se vzepřeli státnímu aparátu, na vyloučení ze školy tehdy stačilo. Naštěstí Milada nebyla vyloučena ze všech vzdělávacích ústavů v monarchii (i to bylo možným trestem), nýbrž právě jen z gymnázia v Korunní ulici. Její otec Čeněk Král, sám vášnivý politický debatér, svou dceru plně podpořil a rozhodl, že Milada dostuduje v jiné škole. Patrně si uvědomoval, jak se mu dcera svou povahou i zaujetím pro politiku podobá.

Školní rok 1918/1919 tedy Milada Králová už zahájila na dívčím lyceu ve Slezské ulici.

DRUHÝ VINOHRADSKÝ BYT RODINY KRÁLOVY

Rok 1914, v němž byla rozpoutána vřava první světové války, je v životě Králových spojen s mimořádně smutnými událostmi. Během dvou dnů – 7. a 8. června – zemřeli na septickou spálu, komplikovanou navíc zápallem mozkových blan, Miladina starší sestra Marta, tehdy šestnáctiletá, a mladší, teprve šestiletý bratříček Jiří. Na jejich skonu se bohužel zřejmě podepsalo i zanedbání péče ze strany lékařů. Obě děti byly pohřbeny do rodinného hrobu Králových na Vinohradském hřbitově.

Protože byt v Rumunské ulici byl od té doby pro Miladu i její rodiče příliš spjat s těmito tragickými prožitky, viděli Královi východisko v přestěhování do jiného místa. Miladinu otci se podařilo najít byt v domě s velmi pěknou polohou nad Gröbovkou, resp. Havlíčkovými sady. Královi věřili, že jim tam začne šťastnější životní etapa. Av této víře je posílilo narození dcery Věry v roce 1915.

Milada to měla od Gröbovky do gymnázia v Korunní ulici, na kterém tehdy studovala, o něco dále, nicméně se nezdálo, že by to pro ni znamenalo nějakou větší komplikaci. A to tehdy ještě nemohla tušit, že od školního roku 1918/1919 bude muset docházet do jiné školy (*viz předchozí zastavení*).

Mamince Králové, která se po tragické ztrátě dvou dětí už nikdy nezbavila úzkostných obav, aby se něco podobného nepříhodovalo i Miladě či Věře, se z okna nového bytu naskýtal příjemný pohled nejen na okolí, ale i na malou Věru hrající si v nedalekém parku a Miladu, která si tam četla knížky a na svou sestřičku dohlížela.

BÝVALÉ DÍVČÍ LYCEUM A VYŠŠÍ REFORMNÍ REÁLNÉ GYMNÁZIUM

Po nuceném odchodu z gymnázia v Korunní ulici (viz zastavení šesté) přechází Milada Králová do dívčího lycea, které mělo své sídlo v souběžné ulici Slezské. Zde se její školní prospěch oproti předchozím letům zhoršil, nevalné hodnocení měla především v zeměpise, dějepise, matematice a němčině, zatímco slušných výsledků dosahovala i nadále v češtině, latině, francouzštině a kreslení. Je možné, že se na tomto horším prospěchu podepsal i onen střet s politickou mocí z května 1918, při němž poprvé poznala, že nevinné příčiny mohou někdy vést až k nečekaně tvrdým následkům. Vzrostl jí také počet zameškaných hodin, což bylo spojeno s jejími zdravotními problémy.

Z průběhu Miladiných studií je zřejmé, že ji nemůžeme řadit mezi jedničkáře či šplhouny, ovšem její rodiče, zejména pak otec, zjevně nepatřili k těm, kteří vyžadují od svých dětí „plný výkon“ ve škole a samé jedničky bez ohledu na vše ostatní.

V budově někdejšího Dívčího lycea a vyššího reformního gymnázia ve Slezské ulici byla Milada Králová po úspěšném složení maturitní zkoušky „všemi hlasy“ členů maturitní komise oficiálně uznána za „dospělou“. V úterý 7. června 1921 zde obdržela „vysvědčení dospělosti“, které ji opravňovalo k univerzitnímu studiu. Ač chtěla původně studovat medicínu, nakonec se na otcovo přání přihlásila na právnickou fakultu.

VINOHRADSKÝ BYT RODINY HORÁKOVY

V době studia na vysoké škole se Milada Králová seznámila s mladým zemědělským inženýrem Bohuslavem Horákem, který byl o necelé tři roky starší než ona (narodil se v únoru 1899) a pocházel z Černilova nedaleko Hradce Králové. Jeho otec zde byl řídicím učitelem, později pracoval na školách v jiných východočeských obcích a nakonec se rodina Horáková přestěhovala do Prahy do bytu v ulici Na Šafránce. Jejich byt nebyl příliš vzdálen od tehdejšího bydliště Králových U Havlíčkových sadů (viz zastavení sedmé) – studentka práv Milada Králová i čerstvý absolvent Vysoké školy zemědělského a lesního hospodářství Bohuslav Horák byli tedy v době svého seznámení „místně příslušní“ na Královské Vinohrady. Postupem času se oba představili v rodině toho druhého a jejich rozhodnutí, že spolu uzavřou sňatek, proto asi pro nikoho nebylo překvapením. A svatba, naplánovaná na dobu bezprostředně po ukončení Miladiných studií, se pochopitelně nemohla konat jinde než na Královských Vinohradech...

Zastavení jedenácté: Vinohradská 12

BUDOVA ČESKÉHO ROZHLASU

Ve třicátých letech mladá právnička Milada Horáková, která se při své práci na pražském magistrátu a jako jednatelka Ženské národní rady intenzivně zabývala sociálními otázkami, přednesla několik významných projevů v tehdejším Radiožurnálu, kde pracoval i její manžel Bohuslav (v redakci zemědělského vysílání, později i jako programový ředitel této stanice). Věnovala se v nich veřejné činnosti žen, jejich hospodářské i rodinné situaci a „ženskému světu“ vůbec. Její názory a postřehy nebyly militantní ani zjednodušující, vyznačovaly se naopak věcností a vyvážeností.

V době, kdy zde Milada Horáková promluvila „do éteru“ poprvé, byla budova Čs. rozhlasu ještě čerstvou novostavbou (byla postavena v letech 1929–1931). Naposledy z tohoto proslulého vinohradského rozhlasového sídla k posluchačům hovořila na počátku března 1939, tedy těsně před německou okupací, a ve své řeči naléhavě vyzývala všechny, kteří tu možnost mají, aby pomohli našim uprchlíkům z pohraničí. Snaha pomáhat těm, kteří to potřebují, byla ostatně pro její povahu příznačná.

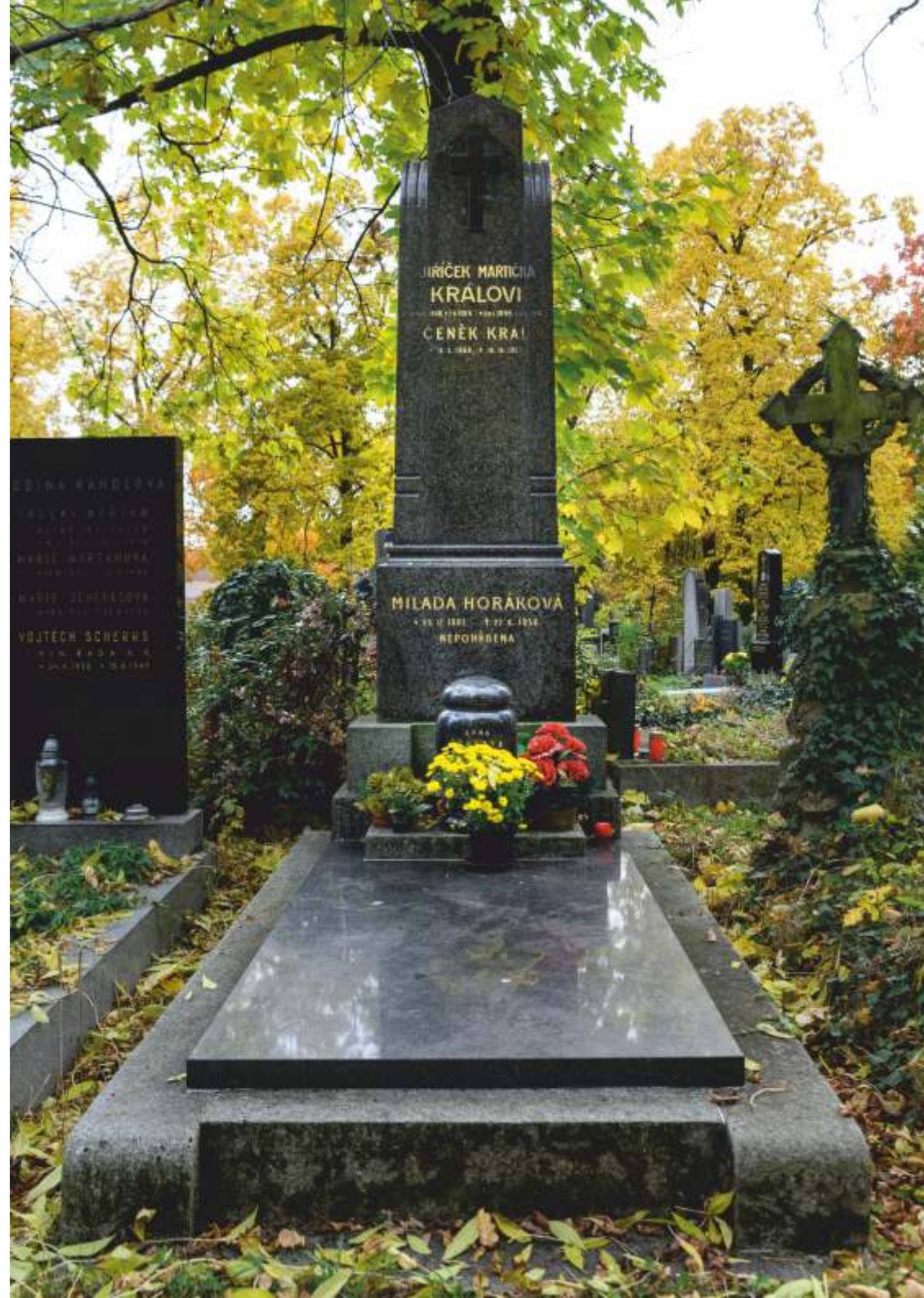

Zastavení dvanácté: Vinohradský hřbitov

HROB RODINY KRÁLOVY

V oddělení 47 na Vinohradském hřbitově najdeme rodinný hrob Králových. Jsou zde uloženi rodiče Milady Horákové – Anna a Čeněk Královi – i jejich dvě zesnulé děti, Marta a Jiří. Místo, kde skončily ostatky jejich dcery Milady, se však představitelé komunistické moci rozhodli utajit a odmítli vydat Miladiny ostatky rodině, zřejmě proto, aby jim tato statečná žena nekomplikovala vládnutí poté, co ji poslali na popraviště. Milada Horáková má tedy zde u svých blízkých pouze symbolický náhrobek.

Členové rodiny Horákovy a Královy, jejichž dramatické a tragické životní osudy byly výrazně ovlivněny politickými zvraty, které se odehrávaly v průběhu 20. století, tak odpočívají na různých místech: Miladiny rodiče a sourozenci na Vinohradech, její muž Bohuslav Horák u svých rodičů na evangelickém hřbitově v Bělči nad Orlicí, kam byly jeho ostatky převezeny po roce 1989 z USA (zemřel v exilu ve Washingtonu v roce 1976), a Milada Horáková neznámo kde...

Zastavení třinácté: Vyšehradský hřbitov

SYMBOLICKÝ HROB MILADY HORÁKOVÉ

Protože není známo, co se stalo s ostatky Milady Horákové po její popravě (viz též předchozí zastavení), inicioval Klub dr. Milady Horákové v roce 1991 vybudování symbolického hrobu, který by připomínal tuto výjimečnou osobnost a její tragický osud. Tento památník byl původně v jiné části Vyšehradského hřbitova, později byl přesunut na nynější místo blíže k chrámu sv. Petra a Pavla. Autorem podoby mramorového náhrobku se svazkem ostnatého drátu jako působivým a výmluvným symbolem je sochař Karel Hořínek, autorkou busty Milady Horákové je akademická sochařka Jaroslava Lukešová. Náhrobek mohl být vybudován díky dobrovolným finančním příspěvkům členů Klubu dr. Milady Horákové a dalších ochotných dárců.

Po několika letech se tento původně symbolický hrob – kenotaf – stal i místem posledního odpočinku významných politických představitelů někdejší Československé strany národně socialistické, tedy strany, k níž patřila i Milada Horáková – z exilu sem byly převezeny ostatky Petra Ženkla, někdejšího předsedy ČSNS, a dále Růženy Pelantové, Vladimíra Krajiny, Otakara Machotky a Františka Klátily.

Klub dr. Milady Horákové pořádá na tomto pietním místě každý rok 26. června, v předvečer výročí popravě Milady Horákové, vzpomínkové shromáždění, na němž si účastníci připomínají její statečný život i justiční vraždu spáchanou na ní komunistickým režimem. Na náhrobku je umístěn sugestivní text o smrti Milady Horákové: „27. 6. 1950 popravena a nepohřbena...“ K vystižení krutosti komunistických vládců, kteří režírovali politické procesy 50. let a jsou za tehdejší justiční zločiny zodpovědní, není zapotřebí více slov než těch, která jsou obsažena v tomto strohém a věcném konstatování.

Neznáme tedy místo, kde ostatky Milady Horákové skutečně skončily (dle rozsáhlých výzkumů provedených historičkou dr. Zorou Dvořákovou není vyloučeno, že urna s jejím popelem mohla být zhruba 11 let po její popravě vysypána někde v areálu pankrácké věznice), avšak každoroční pietní připomínka památky této obdivuhodné ženy na tomto významném historickém pohřebišti přispívá alespoň k tomu, aby Milada Horáková – popravena a nepohřbena – nebyla zapomenuta, což je pro obecné povědomí, označované jako „paměť národa“, nesmírně důležité.

Zastavení čtrnácté: zahrada Ztracenka

PAMÁTNÍK OBĚTEM TOTALITNÍCH REŽIMŮ

Poslední zastavení spojené se stopami Milady Horákové na území městské části Praha 2 se – podobně jako dvě předchozí zastavení – už vztahuje k době po její smrti a zavede nás na krásné a klidné místo, které je jako stvořeno k procházce, odpočinku i přemýšlení. Je to zahrada Ztracenka, která se – věrna svému výstižnému jménu – „ukrývá“ mezi Albertovem a někdejší legendární konečnou stanicí tramvaje č. 6 u dětské nemocnice na Karlově (tam tramvaj ovšem už dávno nejezdí, dnes se na Ztracenkou můžeme dostat shora od autobusové zastávky „Dětská nemocnice Karlov“ ulicemi Ke Karlovu a Albertov, anebo zdola od tramvajové zastávky „Albertov“ dolní částí stejnojmenné ulice a dále ulicí Studničkovou). Zahrada byla péčí městské části Praha 2 v letech 2009–2010 dle projektu ing. arch. Michala Gavlase zcela zrekonstruována a stala se jedním z příjemných a až nečekaně klidných míst nedaleko pražského centra.

V roce 2018 byl do dolní části zahrady umístěn *Památník obětem dvou totalitních režimů, jejichž symbolem je komunisty popravená dr. Milada Horáková*. Autorem výtvarné podoby tohoto památníku je akademický sochař Ladislav Sorokáč. Architekt Ondřej Tuček, který zpracovával dokumentaci návrhu tohoto uměleckého díla, uvedl: „Životní osud Milady Horákové je krystalicky čistým zosobněním střetu člověka s absurdním a nelidským zlem. Náš návrh reflektuje tento střet zobrazením čistého bílého kamenného oblázku, který je drcen ze dvou stran hrubou silou neopracovaných, surových balvanů.“

Návrh památníku vzešel ze soutěže iniciované a vyhlášené Klubem dr. Milady Horákové. Neuvěřitelné množství práce při několikaletých přípravách na vybudování tohoto památníku a organizaci soutěže odvedla neúnavná jednatelka výboru KMH Mgr. Jitka Titzlová, bez níž by toto pietní místo v zahradě Ztracenka nevzniklo. Významnou roli při snahách zříditi ve Ztracence takový památník sehrála pochopitelně i podpora, kterou tomuto záměru věnovala městská část Praha 2. Památník připomínající oběti dvou nedávných temných epoch v našich novodobých dějinách – nacistické a komunistické totality – byl slavnostně odhalen 1. října 2018 za účasti starostky Jany Černochové a dalších představitelů MČ Praha 2. Českou státní hymnu při této příležitosti naživo zazpívali studenti Gymnázia Milady Horákové. Slavnostního aktu se zúčastnil i předseda Klubu dr. Milady Horákové Ing. František Šedivý, hlavní iniciátorka vybudování památníku Mgr. Jitka Titzlová, další členové KMH i autoři výtvarného návrhu. Mimořádně vzácným hostem ve Ztracence byla paní Jana Kánská, dcera Milady Horákové.

V zahradě Ztracenka se tedy můžeme na chvíli zastavit a připomenout si Miladu Horákovou i další statečné lidi, kteří dokázali vzdorovat nemilosrdné totalitní mašinérii, ač za to zaplatili dlouhými roky ve vězení, svým zdravím a některými životem.

Milada Horáková se vzepřela oběma totalitním režimům, které ve 20. století zamořily svět. Na popraviště ji však neposlali nacisté, ale lidé tehdy vládnucí v její vlastní zemi, kterou milovala a pro niž tolik obětovala. I tento tragický paradox nám památník ve Ztracence připomíná.

Tato publikace je věnována Jitce Titzlové, odvážné
a vždy inspirativní ženě, jednatelce KMH, která neúnavně pracovala
na odkazu Milady Horákové
a bez níž by nestál památník v zahradě Ztracenka, nevznikla
tato publikace ani pamětní deska
na rodném domě Milady Horákové v Rumunské 22.

Použitá literatura a prameny

Dvořáková, Z. To byla Milada Horáková. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Eva – Milan Nevole, 2009. ISBN 978-80-254-3813-8.

Dvořáková, Z. Popravení, kam jste se poděli? 1. vyd. Praha: Nakladatelství Eva – Milan Nevole, 2013. ISBN 978-80-904313-2-4.

Encyklopedie Prahy 2, kulturně historické dědictví,
<https://encyklopedie.praha2.cz>

Vojenský historický ústav Praha, www.vhu.cz

Materiály Klubu dr. Milady Horákové, www.miladahorakova.cz

Obec Černilov, www.cernilov.cz

Obec Běleč nad Orlicí, www.belec.trebechovicko.cz

Česká divadelní encyklopedie,
http://encyklopedie.idu.cz/index.php/Divadlo_na_Vinohradech

Wikipedie, otevřená encyklopedie, <https://cs.wikipedia.org>

Archiv hl. města Prahy, Sběrka matrik, matrika narození římskokatolického farního úřadu u kostela sv. Ludmily v Praze-Vinohradech z let 1901–1903, sign. VIN N9, fol. 168.

Archiv hl. města Prahy, Sběrka matrik, matrika manželství farního sboru Českobratrské církve evangelické, Praha-Vinohrady z let 1926–1939, sign. EVIN O2, fol. 19.

Archiv hl. města Prahy, fond NAD 1905, 1. obecná škola dívčí Praha XII. – Vinohrady

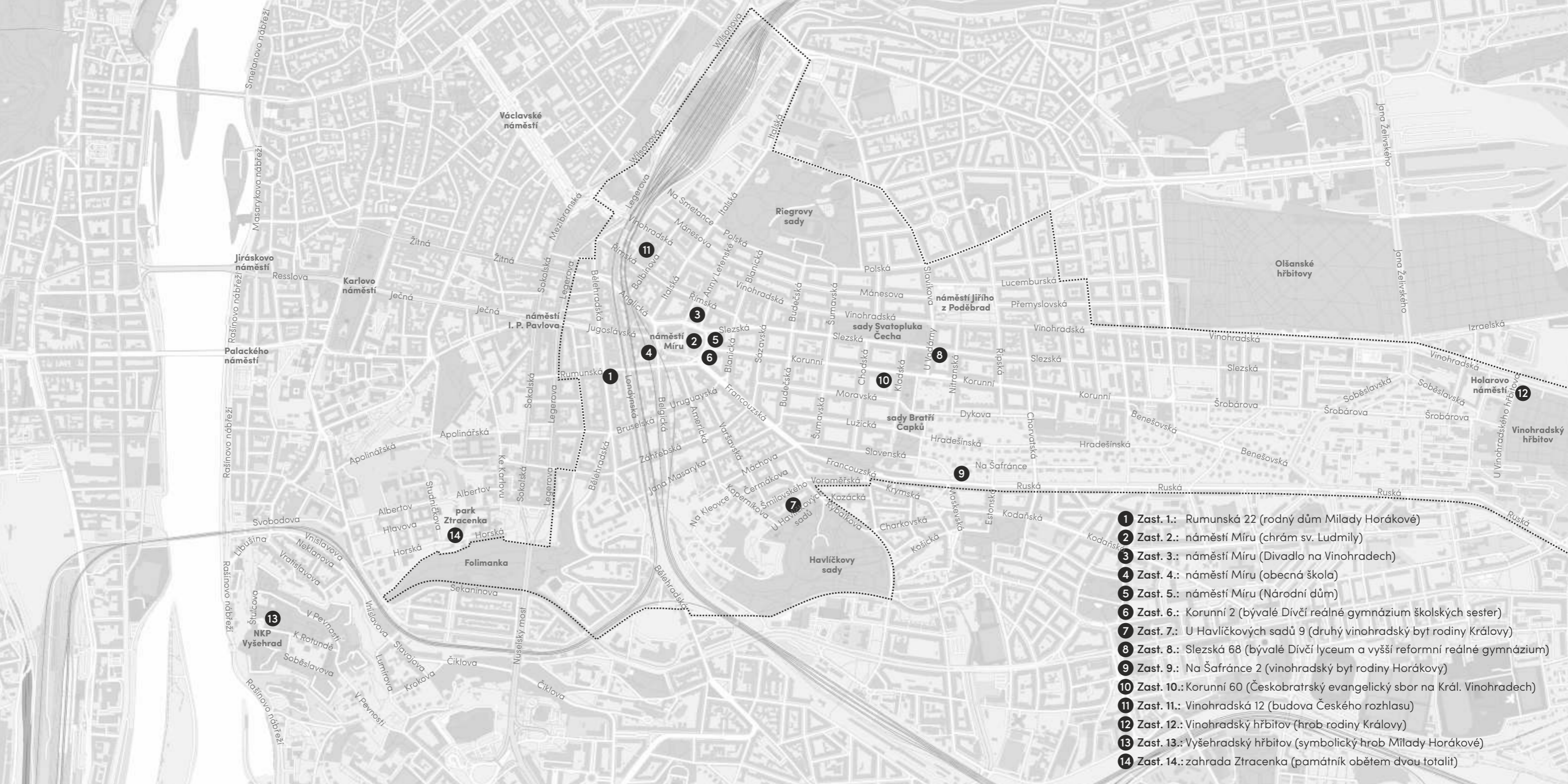
 MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 2

Vydala městská část Praha 2 v roce 2021

Autor: Filip Novák
Fotografie: Petra Hajská
Redakce: Lea Trojanová
Grafická úprava: Jana Šindelová, Patrik Bílý
Jazyková redakce: Kateřina Veselá
Tisk: Reproflex, s. r. o.

první vydání/500 kusů

ISBN 978-80-11-00713-3

- 1** Zast. 1.: Rumunská 22 (rodný dům Milady Horákové)
- 2** Zast. 2.: náměstí Míru (chrám sv. Ludmily)
- 3** Zast. 3.: náměstí Míru (Divadlo na Vinohradech)
- 4** Zast. 4.: náměstí Míru (obecná škola)
- 5** Zast. 5.: náměstí Míru (Národní dům)
- 6** Zast. 6.: Korunní 2 (bývalé Dívčí reálné gymnázium školských sester)
- 7** Zast. 7.: U Havlíčkových sadů 9 (druhý vinohradský byt rodiny Královy)
- 8** Zast. 8.: Slezská 68 (bývalé Dívčí lyceum a vyšší reformní reálné gymnázium)
- 9** Zast. 9.: Na Šafránci 2 (vinohradský byt rodiny Horákové)
- 10** Zast. 10.: Korunní 60 (Českosoborový evangelický sbor na Král. Vinohradech)
- 11** Zast. 11.: Vinohradská 12 (budova Českého rozhlasu)
- 12** Zast. 12.: Vinohradský hřbitov (hrob rodiny Královy)
- 13** Zast. 13.: Vyšehradský hřbitov (symbolický hrob Milady Horákové)
- 14** Zast. 14.: zahrada Ztracenka (památník obětem dvou totalit)

Mgr. Filip Novák

(nar. 1960 v Praze)

Po maturitě na gymnáziu vystudoval obor český a německý jazyk na Filozofické fakultě UK v Praze. Během studií absolvoval i půlroční stáž na Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg.

Po ukončení vysokoškolských studií a základní vojenské službě pracoval v letech 1986–2004 jako středoškolský učitel, v letech 1995–2003 zastával funkci zástupce ředitele gymnázia. Od roku 2004 je ředitelem Základní školy Na Planině v Praze 4 a od roku 2009 zároveň i nově otevřeného Gymnázia Milady Horákové, na jehož zřízení se podílel jako spoluautor jeho koncepce a studijního zaměření. Je také spoluautorem několika učebních textů pro výuku českého a německého jazyka a recenzentem učebnic. V tisku či elektronických médiích příležitostně publikuje úvahy zabývající se aktuálními otázkami současného školství.

Je členem výboru Klubu dr. Milady Horákové, od roku 2019 i jeho místopředsdou.

